

Flygtningelejr på Hevring Hede

Herman Andersen, Ørsted

Af den tyske flygtningestrøm, der kom til Danmark i krigens løb, kom en del her til egnen kun en månedstid før kapitulationen i 1945. I første omgang blev de indkvarteret i skoler, forsamlingshuse og missionshuse, men efter 4. maj besluttede de danske myndigheder, at flygtningene skulle anbringes i lejre.

Her på egnen blev det Hevring-lejren, der kom i betragtning. Denne lejr havde tyskerne anlagt i de sidste krigsår. Indkørslen til lejren, en skovvej, der ligger omkring 200 meter efter broen over Hevring Å, kan endnu ses. Lejren eksisterer ikke længere. Lejren bestod af en stor mandskabsbarak, 36 mandskabshytter halvt nedgravet med volde omkring, en meget lang hestestald og en køkkenbarak.

Efter tyskerne kapitulation skulle der etableres et vagthold i lejren. I Udbyhøj havde tyskerne de sidste år af besættelsen anlagt et forsvarsværk, som skulle bevogtes efter befrielsen. Det blev den lokale afdeling af modstandsbevægelsen, som påtog sig den opgave. Herfra blev 56 Hagensen og jeg, 57 Andersen, udtaget til at varetage bevogtningen af flygtningelejren. Vi blev suppleret med 26 Laursen, 37 Thomsen, 9 Rønlev og 131 Pedersen fra Fjellerup og Glesborg. Niels Zacho var vagtkommandør både i Hevring og Udbyhøj.

LEJREN ETABLERES

Den 2. juni fik vi ordre til at køre til Vivild Skole for at hjælpe til med flygtningenes afrejse til Hevring-lejren. Samme dag blev vi installeret i den mandskabshytte, der lå nærmest indkørslen til lejren.

Chef for Hevring-lejren var oversergent B. Juul, som boede på Lejrgården inde i Hevring. Herfra etablerede vi en telefonforbindelse til vagthyten i lejren. Felttelefoner og kabler blev hentet fra fortet i Udbyhøj. Vi kom i pension hos fru Juul, som lavede en solid kost til os.

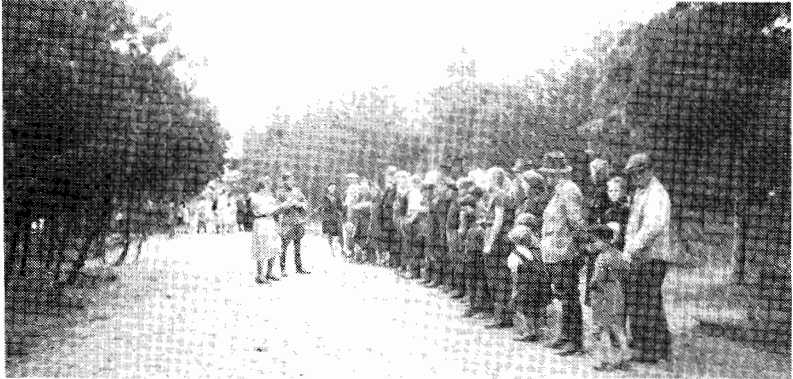
De følgende dage kom flygtningene strømmende til i lastbiler og hestekøretøjer med deres bagage og halmmadrasser. De kom til Hevring fra Rougsø og Sønderhald herreder, Hornslet, Ryomgård og Rønne.

Oversergent Juul havde travlt med at tælle op og registrere. Efterhånden var der omkring 750 flygtninge i lejren. Mange var fra Danzig og Østpreussen, der nu er polsk område.

De ældre indrettede sig i hestestalden og den store barak, hvor skillerummene bestod af en kridtstreg på gulvet. De 35 barakker rummede hver en eller to familier.

Vagtholder ved flygtningelejren Hevring Hede, juni 1945
Fra venstre: 131 Petersen, 9 Rønlev, 26 Laursen, 53 Hagensen, 37 Thomsen, 57 Andersen

Et flygtningehold er lige ankommet og bliver optalt og registreret af lejrlleder B. Juul

Flygtningene arrangerede selv underholdning på en friluftscene
En del af tilskuerne

Flygtningene fik udleveret mad til tørkost, mens de kunne hente middagsmaden i køkkenbarakken. Hveranden dag kom der en lastbil fra Randers med rugbrød. En dag blev samtlige flygtninge i lejren vaccineret mod tyfus, dysenteri og andre sygdomme, og vagtmandskabet fik samme omgang.

HVERDAGEN I LEJREN

En tysk børnehavelærerinde legede med de små børn, mens en tysk præst underviste de større børn ude i det fri, når vejret var til det.

De voksne havde ikke ret meget at tage sig til, men på en åben plads blev der dog opstillet en friluftsscene, hvor der blev arrangeret forskellige former for underholdning.

Om natten patruljerede vi langs det høje pigtrådshegn, der omgav lejren. Det var ikke så meget for at holde flygtningene inde, som for at holde nogle unge mænd ude og hindre dem i at komme sammen med de tyske piger.

SPRÆNGSTOFFER FRA RANDERS

En dag kom en lastbil fra Randers læsset med forsagere, landminer, pansernæver, håndgranater og andet farligt, som skulle sprænges ude ved strandkanten. Jeg skulle med for at hjælpe til og ellers fotografere forestillingen. Vi læssede skidt af med megen forsigtighed, idet vi fik at vide, at det kunne ryge i luften når som helst. Oversergent Juul stod for sprængningen, der måtte foretages af flere gange. Efterhånden blev der et mægtigt hul i jorden.

SYGDOM OG DØDSFALD

Når flygningene i lejren blev syge og skulle under behandling, kom Røde Kors' ambulance og kørte dem til Randers.

I løbet af de to år flygningene opholdt sig i Hevring døde 16 mennesker, som alle blev begravet på Ørsted kirkegård. En mindsten blev senere rejst på kirkegården. Den har følgende indskrift:

»Herunder hviler 16 tyske statsborgere, døde i Hevringlejren 1945 - 46.

Af disse 16 begravede er de 15 af Volkbund flyttet til Grove, 22. oktober 1968.«

Der er således kun en grav tilbage på Ørsted kirkegård. Familien i Tyskland ville ikke gå med til at flytte den begravede.

På Gravstenen står:

»Therese Gerlach

21-3-1877

17-10-1945

Efter tre ugers vagttjeneste i lejren blev vi afløst af 12 CB'ere fra Randers.

Der skulle dog gå to år før de sidste flygtninge rejste fra Hevring-lejren for at tage ophold i større lejre rundt om i Jylland.